

Mikkelin seudun vapaa-ajanasukkaiden valtuuskunnan (MSVV) toimintasuunnitelma 2009 - 2010.

Yleistä

Valtuuskunnan päätavoitteet ovat kaksisuuntaiset. Ensimmäisenä tavoitteena on yhtäältä pyrkiä kehittämään seutua ja sen palveluvarustusta niin, että vapaa-ajanasukkaiden tarpeet tulevat mahdollisimman hyvin huomioituiksi. Toisena tavoitteena on vapaa-ajanasukkaiden osaamispanoksen nykyistä parempi hyödyntäminen seudun kehittämisessä.

Palveluiden kehittäminen käsittää laajan kirjon myös alueen vakituisia asukkaita hyödyttäviä toimintoja liikennejärjestelyistä ja kaupan palveluista paikallisiin palveluyrittäjiin ja terveystaloihin. Olennainen osa seudun kehittämistä on alueen vetovoiman kannalta tärkeät ympäristöasiat metsissä, pelloilla ja vesillä.

Vaikuttamisen keinot

Vapaa-ajanasukkaiden valtuuskunnalla ei ole hallinnollista päätösvaltaa. Tämän vuoksi pääasialliset vaikuttamisen keinot ovat aloitteiden teko, lausuntojen antaminen, tiedottaminen, yhteisten tilaisuuksien järjestäminen, toteuttavien organisaatioiden etsiminen ja toimenpiteiden aktivointi, sekä henkilökohtaiset kontaktit.

Päävaikutuskanavat ovat valtuuskunnan kokoukset, lehdistö, ml. paikallislehdet, kummi- ja luottamushenkilötoiminta, MSVV:n yhteyshenkilöverkosto sekä internet (Nettilaituri).

Konkreettisia tavoitteita vuosille 2009 ja 2010:

1. Ympäristöasiat

Ympäristöasioista tärkeimmät liittyvät alueen vesistöihin ja metsiin. Vapaa-ajanasukkaita koskettavat veden ja rantojen laatu sekä metsämaisemat ja metsien monikäyttö.

Toimenpiteet:

A. Käynnistetään tutkimus- ja kehitystyö rantametsien käsittelystä ja liejuuntuneiden rantojen kunnostamisesta. Tavoitteena on vähentää vesistöihin kertyvää ja siellä jo olevaa biomassaa. Metsätalouden osuus liittyy lehtipuuston vähentämiseen ja vesitalouden osuus pohjan ruoppaukseen. Hankkeen aikana pyritään tuottamaan informaatiota (esim. esite) ranta-alueiden hoitomahdollisuuksista (rantapuusto, kaislikkovoivohyökkeet) ja aikaansaamaan pilottihanke, joka tuottaa kustannustehokkaampia teknisiä ratkaisuja rantojen laadun parantamiseen ja kertyvän biomassan hyväksikäyttöön.

Vastuutahot: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, metsäkeskus ja tutkimusorganisaatiot (Syke, Metla ym.), ympäristöryhmä.

Ajankohta: Aloitukset vuonna 2010

B. Järjestetään seminaari, jossa pohditaan kansalaisten metsien käyttöä (puuntuotanto, metsästys, marjastus, hiljaisuus, luontomatkaileminen...) ja siihen liittyviä toiveita ja kehittämistarpeita. Seminaarin avulla pyritään luomaan edellytyksiä, joilla metsien koko metsäluonnon kokonaisuudesta käyttöä voidaan edistää vapaa-ajanasukkaita, metsänomistajia, vakinaista väestöä ja turisteja hyödyttävällä tavalla (pk -yrittäjyys, ristikortit, tiedon kulku, korvausmenettelyt mm. maisemapuiden vuokraus). Seminaarin

yhteydessä toteutetaan ohjattuja maastoretkiä ja muita tilaisuuksia teemaan liittyvissä kohteissa.

Vastuutahot: Metla, metsäkeskus, Mhy Järvi-Savo, yliopistot, maatilamatkailu- ja luontoyrittäjät

Vastuuhenkilöt: Kari Mielikäinen & Kaija Kanninen, Metla

Ajankohta: toukokuu 2010

C. Annetaan ympäristöryhmälle valmisteltavaksi haja-asutusalueiden, erityisesti vapaa-aika-asuntojen tuottamien, lainsäädäntöön ja ympäristöviranomaisten ohjeisiin perustuvan jätevesien käsittelyn tiedotuskampanja. Samalla käynnistetään kehittämisprosessi jätteiden käsittelyn muuttamiseksi nykyistä ekologisemmaksi sekä pyritään juurruttamaan uudet käytännöt Mikkelin seudun asukkaiden arkeen. Jätekuormituksen vähentämisellä on ratkaiseva vaikutus alueen pinta- ja pohjavesien laatuun. Hankkeen suurin haaste on kuivakäymälöiden eli kansankielellä kompostoivien "huussien" edelleen kehittäminen ja käytön lisääminen. Toimintaa jatketaan tiedottamalla netissä, laatimalla kirjallista materiaalia ja tarjoamalla koulutusta seudun vakituksille ja vapaa-ajanasukkailla. Hankkeen toteuttamista harkitaan kuntakohtaisesti. Toiminnassa on tärkeää ottaa huomioon uusi haja-asutusalueiden jätevesiasetus ja toimivat yhteydet virkamiehiin.

Vastuutahot: Ympäristökeskus, kunnat, Mikkelin seudun ympäristöpalvelu, laitevalmistajat, Metsä-Sairilan jäteyhtiö, Järvi-Suomen Kylät ry ym. ympäristöryhmä, Juha Kaiponen

Ajankohta: Kevät 2010

D. Vesien ja rantojen laadun parantamiseksi suositellaan kalastuskuntia edistämään ruovikoiden niittoa rannoilta rehevöitymisen ehkäisemiseksi. Mikkelin seudulla on mahdollisuus vuokrata vesialueella toimiva niittosilppuri. Kohteiden valinnasta ja niiton toteuttamisesta vastaavat vesialueiden omistajat ja kalastuskunnat. Kunnostushankkeita toteutettaessa on tärkeää tiedottaa vapaa-ajanasukkailla rannanomistajien oikeuksista ja ympäristölupien tarpeellisuudesta haittojen ehkäisemiseksi ja naapurisovun säilymiseksi.

Vastuutahot: Osakaskunnat, ympäristökeskus, kalatalouskeskus, valtuuskunnan yhteyshenkilö

Ajankohta: Vuosi 2010

2. Vuorovaikutus

Mikkelin seudun kunnissa on aktiivisuudeltaan ja avoimuudeltaan monenlaisia kylätoimikuntia. Jotkut kunnat ja kylätoimikunnat ovat järjestäneet kesällä 2009 erittäin näyttäviä kesätapahtumia (Päivä maalla, kesäteatterit ym.), toiset ovat olleet vähemmän aktiivisia. Joissakin kylätoimikunnassa ovat mukana myös vapaa-ajanasukkaat, toisissa toimikunnat ovat kylällä vakinaisesti asuvien yhteisöjä.

Kyllä olevan osaamisen, aktiivisuuden ja hyvien toimintamallien "tartuttaminen" muihin kylätoimikuntiin, suurempien alueellisten tapahtumien järjestäminen ja uusien ideoiden synnyttäminen ovat syitä, jonka vuoksi vapaa-ajanasukkaiden valtuuskunnan tulisi saada nykyistä kiinteämpi yhteys alueen kylätoimikuntiin ja pitäjäkohtaisiin vapaa-ajan asukkaiden yhdistyksiin.

Toimenpiteet:

A. Esitetään kunnille kylätoimikuntien kuntakohtaisia tapaamisia ja tilaisuuksia. Selvitetään tarve yhdessä Järvi-Suomen Kylät ry:n kanssa kylätoimikuntien ja vapaa-ajanasukkaiden valtuuskunnan yhteiseen neuvottelupäivään, jossa jaetaan kokemuksia ja etsitään uusia ideoita seutukunnan kylien elinvoimaisuuden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi. Jatketaan yhteistyötä ja vuorovaikutusta paikallislehtien päätoimittajien kanssa esim. viestintäryhmän kautta.

Vastuutahot: Järvi-Suomen kylät, paikallislehdet, Vapaa-ajan valtuuskunnan viestintäryhmä, kunnat.

Ajankohta: Huhtikuun puoliväli 2010

B. Esitetään kunnille paikallisen vapaa-ajanasukasinfojen järjestämistä ja markkinointia, jota jotkut kunnat jo harjoittavat.

Kunnat kutsuvat paikkakunnalla kiinteistön omistavat ulkopaikkakuntalaiset infotilaisuuteen, jossa kerrotaan kunnan tarjoamista palveluista ja joissa pkt-yrittäjät (esim. metsäpalveluyrittäjät, pitopalvelut, kalastajat..) esittelevät palvelujaan. Tilaisuudessa kartoitetaan myös vapaa-ajanasukkaiden palvelu- ja kehittämistoiveita. Tilaisuudet pyrittävä pitämään aikana, jolloin vapaa-ajanasukkaat voivat osallistua niihin.

Vastuutahot: Vapaa-ajanvaltuuskunnan nimeämä vastuuhenkilö tai ryhmä, kunnanjohtajat, elinkeinoasiamiehet, valtuuskunnan elinkeinoryhmä

Ajankohta: Kevät 2010

C. Länsi-Savon jokaiselle seudun vapaa-ajanasukaille lähettämiä lehtiä hyödynnetään valtuuskunnalle tärkeiden asioiden tiedottamisessa ja ajankohtaisten teemojen informaatiossa. Tiedotteet laitetaan myös kunnan kotisivulle. Vapaa-ajan asukkaita haastetaan eri yhteyksissä mukaan toimintaan ja erityisesti toiminnan suunnitteluun. Toimintaa suunnitellaan erityisesti mökkeilykaudelle, mutta myös talvikaudeksi.

Vastuutahot: Kuten kohta B, viestintäryhmä valmistelee ja ottaa yhteyttä seudullisiin kansalaisopistoihin, metsästysseuroihin, Länsi-Savoon, paikallislehtiin jne.

3. Vapaa-ajanasukkaiden osaamispanoksen hyväksikäyttö

Kunnissa asuu vapaa-ajallaan paljon eri alojen valtakunnallisiakin asiantuntijoita, joiden osaaminen tulisi saada nykyistä paremmin hyödyttämään kuntien ja koko alueen kehitystä ja päätöksentekoa. Tätä voidaan edistää kummitoiminnalla (ks. www.yrityskummit.fi). Kummi on oman alansa asiantuntija, jonka neuvoja ja kommentteja kunnan asioita valmistelevat ja päättävät elimet (lautakunnat) sekä yritykset ja yhteisöt voivat halutessaan käyttää hyväkseen. Jotta tehtävä ei olisi liian raskas kummille eikä se sekoittaisi kunnan hallintojärjestelmiä, kommenttien kanava voisi olla sähköposti tai tarvittaessa kuulemismenettely. Ulkopuolisena asiantuntijana toimivalle kummille ei maksettaisi palkkioita lukuun ottamatta tapauksia, joissa kummilta tilattaisiin laajempia selvityksiä tai suunnittelutöitä.

Kummeja voisi olla tarpeen ja tarjonnan mukaan useilta kunnan päätöksenteon alueilta (ympäristö, rakentaminen, terveydenhoito, talous jne.). Kummien etsintä ja ehdottaminen sopsivat parhaiten alueen asiantuntijat tuntevien esim. kylätoimikuntien kautta kunnalle.

Toimenpiteet:

A. Kevään kokouksessa esitellään kummitoimintaa ja tarvittaessa tiedotetaan vapaa-ajan asukkailla mahdollisuudesta toimia kummiverkostossa, joka voi auttaa kunnallista päätöksentekoa, tukea alueen yrittäjiä ja tuoda kuuluville myös vapaa-ajanasukkaiden toiveet seutukunnan kehittämisessä. Puheenjohtajisto selvittää olemassa olevan yrityskummiverkoston tilanteen ja valtuuskunnan mahdollisuudet vaikuttaa verkoston kehittämiseen sekä ”kevyen yrityskummitehtävän” käyttöönottoon.

Vastuutahot: Kunnat ja kylätoimikunnat, Miset Oy ja Yrityskummit.

Vastuuhenkilöt: Tuomas Santasalo, Leo Laukkanen, Hannele Hynninen (Miset)

B. Vapaa-ajanasukkaiden osaamista hyödynnetään edellä kuvatussa (2C) harrastustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (opettaminen).

4. Tiedon kulku

Tiedonkulun merkitys nousi voimakkaasti esille vapaa-ajanasukasvaltuuskunnan ensimmäisellä toimikaudella. Eri tahojen monipuolisesta tiedottamisesta ja arjen kontakteista huolimatta koettiin tiedonkulussa puutteita. Tietoa tunnutaan kaipaavan erityisesti seutukunnan/kunnan ja yksityisten tarjoamista palveluista, vapaa-ajanasutusta koskevista määräyksistä, alueen tapahtumista ja harrastusmahdollisuuksista sekä infoa myös siitä, mistä parhaiten löytää tarvitsemaansa tietoa.

Vapaa-ajanasukasvaltuuskunta paneutuikin tiedonkulun kehittämiseen sekä painottamalla perinteisiä tiedotuskanavia, esim. infotilaisuudet, paikallislehtien rooli että luomalla kuntalaisia ja vapaa-ajanasukkaita palveleva internet-sivusto (www.nettilaituri.fi). Uuden tiedotuskanavan tehokas käyttöönotto vie luonnollisesti aina oman aikansa, mutta toimiessaan sen tuoma hyöty olisi monipuolinen. Parhaimmillaan se palvelisi ympärivuotisena tiedotuskanavana, tutustuttaisi omaan ja muihin kuntiin sekä niiden tarjoamiin palveluihin ja mahdollisuuksiin sekä toimisi osto- ja myyntikanavana ja keskusteluforumina.

Toimenpiteet:

A. Kehitetään ja tehdään tunnetuksi nettisivustoa, jolloin se entistä paremmin vastaisi siihen asetettuja toiveita ja toimisi sekä vapaa-ajanasukkaiden että kuntalaisten tiedotus- ja keskustelukanavana. Vaikutetaan siihen, että kuntien nettisivujen asiasisällöt vastaavat toisiaan, jolloin tiedonhaku esim. Nettilaiturin kautta tulee mahdollisimman kattavaksi. Laaditaan esitteitä, joita on saatavilla kaupoissa, huoltoasemien kahvioissa, terveyskeskuksissa jne.

Vastuutahot: Vapaa-ajanasukasvaltuuskunnan nimeämä vastuuhenkilö tai ryhmä, kunnat

B. Vaikutetaan perinteisten tiedotuskanavien toimintaan ja lisätään Länsi-Savon vapaa-ajanasukasnumeroiden hyödyntämistä. . Pyritään vakiinnuttamaan kuntakohtaisia infotilaisuuksia, vapaa-ajanasukasfoorumeita tai muita perinteeksi muodostettavia kesätapahtumia (vrt. kohta 2 B). Pidetään yhteyttä pitäjälehtien toimituksiin sekä alueradioon

Vastuutahot: Vapaa-ajanasukasvaltuuskunnan nimeämä vastuuhenkilö tai viestintäryhmä, kunta, pitäjälehdet, alueradio

Puheenjohtajisto valmistelee toimintaryhmien perustamista ja yhteyshenkilöverkoston organisointitarvetta.

Valtuuskunnalla on vuonna 2009 - 2010 seuraavat työryhmät

1. Ympäristö, vesistöt ja metsät

Mielikäinen Kari, kokoonkutsuja
Kuurtokoski Martti
Laukkanen Leo
Lönngqvist Jouko
Rönkä Jouko
(Ahonen Jari, kaavoitusinsinööri, Mikkelin kaupunki)
Ympäristökeskuksen edustaja

2. Viestintä ja vuorovaikutus

Pietarinen Maire, kokoonkutsuja
Niinikoski Aila
Penttinen Markku
Salo Seija
Seppänen Esko
(Laitsaari Matti, tiedotuspäällikkö, Mikkelin kaupunki)

3. Elinkeinot

Santasalo Tuomas,
kokoonkutsuja
Kaiponen Juha
Pitkälä Aulis
Saukko Ari
(Hynninen Hannele, kehittämispäällikkö, Miset Oy)

4. Kaupalliset ja julkiset palvelut

Laukkanen Leo, kokoonkutsuja
Kaiponen Juha
Lönngqvist Jouko
Niinikoski Aila
Pietarinen Maire
Rönkä Jouko
Salo Seija

(Lehkonen Sune, ohjelmapäällikkö, Mikkelin seutu)

Yhteysverkostoa varten ehdotettuja organisaatioita:

Metsäkeskus
Etelä-Savon Kauppakamari
Miset Oy
Järvi-Suomen kylät ry
Mikkelin Seudun Yrittäjät ry
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
Aluehallintovirasto (AVI)
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut
Etelä-Savon Maakuntaliitto
Kalatalouspiirit
Kalastuskunnat
Metsästysseurat